

hokimligi
maktabgacha va maktab ta'lifi
boshqarmasi
maktabgacha va
maktab ta'lifi bo'limi tasarrufidagi
-umumi o'rta ta'lim maktabi
Tarix fani o'qituvchisi
ning
20__-20__-o'quv yiliga 8-sinflar uchun
O'zbekiston tarixi fanidan

“YOSH TARIXCHI”

TO'GARAK

HUJJATLARI

To‘garak a’zolari haqida ma’lumot

Nº	Familiya ismi va sharifi	Tug‘ilgan sanasi	Sinfı	Manzili (to‘liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O‘tkazilgan xona _____

” To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To‘garak rahbari _____

“ _____ ” To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To‘garak rahbari _____

“TASDIQLAYMAN”**MMIBDO'**

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Yosh tarixchi” nomli to‘garagining
ISH REJASI**

Nº	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Dashti Qipchoqdagi siyosiy vaziyat.	1		
2.	Movarounnahr va Xurosondagi siyosiy vaziyat.	1		
3.	Xuroson ahvol.	1		
4.	Zahiriddin Muhammad Bobur va Muhammad Shayboniyxon munosabatlari.	1		
5.	Movarounnahr va Xurosonda shayboniyla hukmronligining o‘rnatalishi	1		
6.	Buxoro xonligining tashkil topishi.	1		
7.	Abdullaxon II davrida Buxoro xonligining yuksalishi.	1		
8.	Buxoro xonligida ashtarxonilar sulolasi hukmronligining o‘rnatalishi	1		
9.	Buxoro xonligida harbiy ish	1		
10.	Buxoro xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.	1		
11.	Shayboniylar o‘tkazgan isloxatlar.	1		
12.	Buxoro xonligining tashqi siyosati	1		
13.	Memorchilik	1		
14.	Buxoro amirligining tashkil topishi	1		
15.	Amirlikda markaziy hokimiyatning mustahkamlanishi	1		
16.	Buxoro amirligida davlat boshqaruvi.	1		
17.	Amirlik shaharlari. Ichki va tashqi savdo	1		
18.	Buxoro amirligining tashqi siyosati.	1		
19.	Buxoro amirligida madaniy hayot.	1		
20.	Xiva xonligini tashkil topishi.	1		
21.	XVII—XVIII asrning birinchi yarmida xonlikdagi siyosiy ahvoli	1		
22.	Xiva xonligida qo‘ng‘irotlar sulolasi hukmronligining o‘rnatalishi. XVIII asr oxiri — XIX asr birinchi yarmida xonlikning siyosiy ahvoli	1		
23.	Muhamad Rahimxon	1		
24.	Xiva xonligida davlat boshqaruvi.	1		
25.	Xiva isodiy hayot shaxarlar hayoti	1		
26.	Xiva xonligining tashqi siyosati.	1		
27.	X V I-X IX asrning birinchi yarmida Qoraqalpoqlar.	1		
28.	Qoraqalpoqlarda madaniy va ma’naviy hayot	1		
29.	Qo‘qon xonligining tashkil topishi.	1		
30.	XVIII asrning ikkinchi yarmi - XIX asrning birinchi yarmida Qo‘qon xonligida siyosiy ahvoli	1		
31.	Qo‘qon xonligida davlat boshqaruvi	1		
32.	Qo‘qon xonligida harbiy ish.	1		
33.	Qo‘qon xonligida madaniy hayot.	1		
34.	Qo‘qon xonligida ta’lim.	1		

Sana: " " 20 -yil. Sinflar: _____ To'garak rahbari: _____

Mavzu: Dashti Qipchoqdagi siyosiy vaziyat.

Mashg'ulotning maqsadi:

Ta'limiylar: o'quchilarda mavzuga oid bilim va tushunchalar hosil qilsih, to'garaka bo'lgan qiziqishini ortirish, XIX asrning ikkinchi yarmi va XX asr boshlarida sodir bo'lgan voqealar haqida tuchunchalar berish, tariximizni o'rghanish mobaynida, qalblarida faxr va iftixon tuyg'ularini shakillantirish.

Tarbiyaviy: o'quvchilar mustaqil ishlashga o'rgatish, o'quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, ota-bobolarimiz mustamlaka jabr-zulmiga qarshi Vatan ozodligi va mustaqilligi uchun qahramonona kurashganligi, Vatan ravnaqi yo'lida fidokorona mehnat qilib, katta ma'naviy va moddiy bunyodkorlik ishlarini amalga oshirganligi haqida tushuncha berish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish, o'z Vatanimiz tarixini bilishi va boshqa mamlakatlar xalqlarining tarixi va madaniyatini hurmat bilan qarashi, berilgan rasrnlar hamda savollar ustida ishslash orqali vatanga muhabbat hissini uyg'otish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'z fikrini og'zaki va yozma tarzda aniq va tushunarli bayon qila olish, mavzudan kelib chiqib savollarni mantiqan to'g'ri qo'ya olish va javob berish; ijtimoiy moslashuvchanlik, o'zaro muloqotda muomala madaniyatiga amal qilish, jamoaviy hamkorlikda ishlay olish; muloqotda suhbtdosh fikrini hurmat qilgan holda o'z pozitsiyasini himoya qila bilish, uniishontira bilish; turli ziddiyatlari vaziyatlarda o'z ehtiroslarini boshqarish, muammo va kelishmovchiliklarni hal etishda zarur (konstruktiv) bo'lgan qarorlarni qabul qila olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiysi:

shaxs sifatida doimiy ravishda o'z-o'zini rivojlantirish, jismoniy, ma'naviy, ruhiy va intellektual kamolotga intilish;

o'z xatti-harakatini adekvat baholash, o'zini nazorat qila bilish, halollik, to'g'rilik kabi sifatlarga ega bo'lish.

Mashg'ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg'ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, guruhlarda ishslash, ko'rgazmali va boshqalar.

Mashg'ulot metodi: guruhlarda ishslash, "kim epchil-u, kim chaqqon", "ko'rsam tezroq o'rGANAMAN" shu kabi metodlar.

Mashg'ulot jahozi: «O'zbekiston tarixi» 8-sinf uchun darslik, mavzuga oid ko'rgazmali qurollar, plakatlar, tarqatma materiallar o'quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg'ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriplarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

XI asrdan boshlab arab va fors manbalarida „Dashti Qipchoq deb ataluvchi geografik hudud tilga olinadi. Bu atama Sirdaryoning yuqori oqimi va Tyanshanning g'arbiy yonbag'ridan Dnepr daryosining quyi oqimiga qadar cho'zilgan dashtlarga nisbatan ishlatilgan. Ural (Yoyiq) daryosi Dashti Qipchoqni sharqiy va g'arbiy qismlarga ajratib turgan. Dashti Qipchoqning sharqiy qismi aholisi o'zheklar deb atalgan. („O'zbek“ atamasining ma'nosini siz VII sinf „O'zbekiston tarixi“ darsligidan bilib olgansiz.) 1240-yilda Chingizzonning nabirasi, Jo'jxonning (Chingizzonning katta o'g'li) o'g'li Botuxon Oltin O'rda xonligiga asos soldi. Bu davlat Jo'ji ulusi deb ham ataladi. U Xorazm, Shimoliy Kavkaz, Volga bulg'orlari yurti, Dashti Qipchoq, Qrim va G'arbiy Sibir hududlarini o'z ichiga olgan. Rus esa unga o'lpon to'lab turgan. Oltin O'rda Jo'jxonning o'g'illari o'rtasida uluslarga bo'linishi natijasida, Dashti Qipchoqning sharqiy qismi Jo'jxonning beshinchisi o'g'li Shaybonga tegdi. Ayni paytda, toj-u taxt uchun o'zaro kurash kuchaydi. Bu kurash, ayniqsa, ulusning Shaybon naslidan bo'lgao hukmdori Davlatshayx 1425-yilda vafot etgaeh yanada avj oldi. Ana shunday og'ir vaziyatda Davlatshayxning o'g'li Abulxayrxon siyosat maydoniga chiqdi.

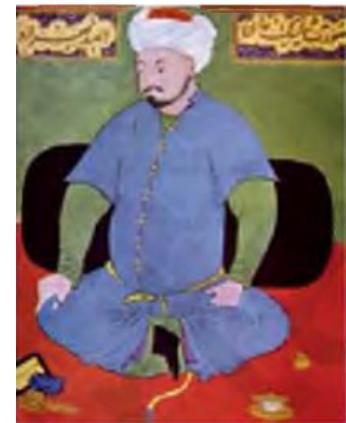
IV. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Dashti Qipchoq deyilganda qaysi geograflk hudud tushuniladi?

2. Abulxayrxon qachon, qayerda va qanday davlatga asos soldi?

V. Mashg'ulotni yakunlash: to'garak a'zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Shayboniyxon

Sana: “ ” 20 -yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Movarounnahr va Xurosondagi siyosiy vaziyat.

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy: o‘quchilar mustaqil ishslashga o‘rgatish, o‘quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, otabobolarimiz mustamlaka jabr-zulmiga qarshi Vatan ozodligi va mustaqilligi uchun qahramonona kurashganligi, Vatan ravnaqi yo‘lida fidokorona mehnat qilib, katta ma’naviy va moddiy buniyodkorlik ishlarini amalga oshirganligi haqida tushuncha berish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilar mustaqil ishslashga o‘rgatish, o‘quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, otabobolarimiz mustamlaka jabr-zulmiga qarshi Vatan ozodligi va mustaqilligi uchun qahramonona kurashganligi, Vatan ravnaqi yo‘lida fidokorona mehnat qilib, katta ma’naviy va moddiy buniyodkorlik ishlarini amalga oshirganligi haqida tushuncha berish.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish, o‘z Vatanimiz tarixini bilishi va boshqa mamlakatlar xalqlarining tarixi va madaniyatini hurmat bilan qarashi, berilgan rasrnlar hamda savollar ustida ishslash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishslash kompetensiyasi:

majud tarix faniga oida axborot manbalaridan (internet, televizor, radio (audio video yozuv), telefon, kompyuter, elektron pochta va boshq.) foydalana olish;

media vositalardan zarur bo‘lgan axborotlarni izlab topa olish, saralash, qayta ishslash, uzatish, saqlash, xavfsizligini ta‘minlash va foydalanishda mediamadaniyatga rioya qilish;

ma‘lumotlar bazasini yarata olish, asosiylarini tanlay olish va ularni tahlil qila bilish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

shaxs sifatida doimiy ravishda o‘z-o‘zini rivojlantirish, jismoniy, ma’naviy, ruhiy va intellektual kamolotga intilish;

o‘z xatti-harakatini adekvat baholash, o‘zini nazorat qila bilish, halollik, to‘g‘rilik kabi sifatlarga ega bo‘lish.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, guruhlarda ishslash, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishslash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihizi: «O‘zbekiston tarixi» 8-sinf uchun darslik, mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar, plakatlar, tarqatma materiallar o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Shohrux Mirzo davrida Temuriylar sultanati amalda ikki mustaqil davlatga bo‘lib boshqarildi. Ularning biri Xuroson (poytaxti Hirot), ikkinchisi esa Movarounnahr (poytaxti Samarqand) davlatlari edi. Xurosonda Shohrux Mirzo, Movarounnahrda esa o‘g‘li Mirzo Ulug‘bek hukmronlik qildi. Mirzo Ulug‘bek o‘limidan so‘ng Movarounnahrda toj-u taxt uchun o‘zaro kurash kuchaydi. Bu kurashda oxir-oqibat 1451-yilda Mironshohning nabirasi Sulton Abu Said Mirzo Abulxayrxon yordamida g‘alaba qozondi. 1458-yilda Xuroson hukmdori Abulqosim Bobur vafot etgach Xurosonni ham egalladi. 1469-yilda Abu Said Mirzo avval temuriylar tasarrufida bo‘lgan Eronning g‘arbiy qismini egallab olgan oq qo‘yunlilarga qarshi kurashda halok bo‘ldi. Bu halokatdan so‘ng Movarounnahr uning o‘g‘illari hukmdor bo‘lgan amalda uch mustaqil davlatga bo‘linib ketdi. Chunonchi, Samarqandda Sulton Ahmad, Farg‘onada Umarshayx Mirzo, Hisor, Xuttalon va Badaxshonda Sulton Mahmud Mirzo hukmronlik qildilar. Shunday bo‘sada, Sulton Ahmad rasrnan Movarounnahr hukmdori hisoblanardi. Uning davrida aholi tinchlik va osoyishtalikda yashadi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Movarounnahrda temuriylar hukmronligining inqirozga yuz tutishiga nimalar sabab bo‘ldi?

2. Bobur Mirzoning siyosiy kurash maydoniga chiqishi haqida nimalarni bilib oldingiz?

V. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Темурийлар даврида Мовароуннахр ва Хуресон (5-мавзу)

РЕЖА:

1. Тўмур вафотидан кейин шахзодалар ўртасидаги кураши. Салтанатнинг парчаланиши.
2. Шоҳруҳ Мирзо даврида Мовароуннахр ва Хуресон.
3. Мирзо Улуг‘бек Мовароуннахр ҳукмдори.
4. Мирзо Улуг‘бек ҳалокатидан кейинги сиёсий парокандалик.
5. Абу Сайд даврида Мовароуннахр ва Хуресон.
6. Ҳусайн Бойқаро даврида Хуресон.
7. Сўнгти темурийларнинг таҳт учун кураши. Мамлакатнинг парчаланиши.

Доз. А.Т.Зе

Sana: " " 20 -yil. Sinflar: To'garak rahbari:

Mavzu: Xuroson ahvol.

Mashg'ulotning maqsadi:

Ta'limiylar: o'quchilarda mavzuga oid bilim va tushunchalar hosil qilsih, to'garaka bo'lgan qiziqishini ortirish, XIX asrning ikkinchi yarmi va XX asr boshlarida sodir bo'lgan voqealar haqida tuchunchalar berish, tariximizni o'rganish mobaynida, qalblarida faxr va iftixor tuyg'ularini shakillantirish.

Tarbiyaviy: o'quvchilar mustaqil ishslashga o'rgatish, o'quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, otabobolarimiz mustamlaka jabr-zulmiga qarshi Vatan ozodligi va mustaqilligi uchun qahramonona kurashganligi, Vatan ravnaqi yo'lida fidokorona mehnat qilib, katta ma'naviy va moddiy buniyodkorlik ishlarini amalga oshirganligi haqida tushuncha berish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish, o'z Vatanimiz tarixini bilishi va boshqa mamlakatlar xalqlarining tarixi va madaniyatini hurmat bilan qarashi, berilgan rasrnlar hamda savollar ustida ishslash orqali vatanga muhabbat hissini uyg'otish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishslash kompetensiyasi:

majud tarix faniga oida axborot manbalaridan (internet, televizor, radio (audio video yozuv), telefon, kompyuter, elektron pochta va boshq.) foydalana olish; media vositalardan zarur bo'lgan axborotlarni izlab topa olish, saralash, qayta ishslash, uzatish, saqlash, xavfsizligini ta'minlash va foydalanishda mediamadaniyatga rioya qilish; ma'lumotlar bazasini yarata olish, asosiylarini tanlay olish va ularni tahlil qila bilish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

shaxs sifatida doimiy ravishda o'z-o'zini rivojlantirish, jismoniy, ma'naviy, ruhiy va intellektual kamolotga intilish;

o'z xatti-harakatini adekvat baholash, o'zini nazorat qila bilish, halollik, to'g'rilik kabi sifatlarga ega bo'lish.

Mashg'ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg'ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, guruhlarda ishslash, ko'rgazmali va boshqalar.

Mashg'ulot metodi: guruhlarda ishslash, "kim epchil-u, kim chaqqon", "ko'rsam tezroq o'rganaman" shu kabi metodlar.

Mashg'ulot jahozi: «O'zbekiston tarixi» 8-sinf uchun darslik, mavzuga oid ko'rgazmali qurollar, plakatlar, tarqatma materiallar o'quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg'ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Amir Temurning to'rtinchisi o'g'li, Xuroson hukmdori shoxrux Mirzo 1447-yili vafot etgach, toju taxt uchun kurash avjiga chiqdi. Natijada, Xuroson davlati o'n bir qismga bo'linib ketdi. Ularning har biri amalda mustaqil davlatlar edi. Va nihoyat, 1458-yilda Amir Temurning uchinchi o'g'li Mironshohning nabirasi Sulton Abu Said Mirzo temuriylar davlatini bir qadar birlashtirishga muvaffaq bo'ldi. 1469-yili Abu Said Mirzo halok bo'Igach, Amir Temurning ikkinchi o'g'li Umarshayxning nabirasi Sulton Husayn Boyqaro Xuroson taxtini egalladi. Salkam 40 yil hukmronlik qilgan Sulton Husayn Boyqaro davrida ham mamlakatda to'la osoyishtalik o'rnatilmadi. Shunday bo'lsa-da, Xuroson davlatining xo'jalik va madaniy hayoti ancha yuksaldi. Mamlakat obodonchiligi yo'lida katta ishlar amalga oshirildi. Movarounnahrga nisbatan siyosiy barqarorlik ta'minlandi. Bunda Husayn Boyqaroning hukmdorlik salohiyati muhim o'rinn tutdi. Vazir Alisher Navoiyning xizmatlari ham benihoya katta bo'ldi. Biroq Husayn Boyqaro bilan o'g'li Badiuzzamon o'rtasidagi munosabatlarda keskinlik vujudga keldi.

Yangi mavzuni mustahkamlash.

Movarounnahr va Xurosondagi siyosiy ahvolni taqqoslang. O'zaro o'xshash va o'ziga xos jihatlarni aniqlang hamda ularni yozma ravishda qayd eting.

V. Mashg'ulotni yakunlash: to'garak a'zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

*veb-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.
Zokirjon Admin bilan*

*90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.
Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi*

40 listdan iborat O‘zbekiston tarixi fanidan 8-sinf o‘quvchilarga 34 soatli to‘garakni to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Narxi: 20 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

**To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#
Plastik egasi Nabihev Zokirjon**

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**